

KINNITATUD:

Järva-Jaani Gümnaasiumi
direktori 14.04.2021

käskkirjaga nr 5

Järva-Jaani Gümnaasium

PÕHIKOOLI ÕPPEKAVA

Läbi arutatud:

hoolekogus 06.04.2021; õpilasesinduses

06.04.2021;

õppenõukogus 25.03.2021;

Järva-Jaani 2021

SISUKORD

1 ÜLDOSA	2
1.1 Kooli õppekava koostamise alused ja ülesehitus	2
1.2 Kooli väärtused ja eripära, kooli õppe- ja kasvatusesmärgid.....	3
1.2.1 Kooli õppekava alusväärtused, kooli eripära, visioon ja missioon	3
1.2.2 Õppe-kasvatusesmärgid ja sihiseade	3
1.2.3 Taotletavad pädevused kooliastmeti	5
1.3 Läbivad teemad ja lõiming õppetöös	5
1.4 Õppekorraldus.....	8
1.4.1 Õppekorralduse lähtealused	8
1.4.2 Õppekorralduse tööriistad	9
1.4.3 Tunnijaotusplaan kooliastmeti ja ainevaldkonniti põhikoolis (LISA nr 1).....	11
1.4.4 Õpikeskkond ja selle mitmekesisustamine	11
1.4.5 Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted	12
1.4.6 Õpilaste ja lastevanemate teavitamine ja nõustamine	13
1.4.7 Loovtööde koostamine ja hindamine	13
1.4.8 Hindamise korraldamine ja põhikooli lõpetamine	13
1.4.9 Hariduslike erivajadustega õpilaste õppe korraldamine.....	13
1.4.10 Individuaalse õppekava koostamine	13
1.5 Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord.....	13
2 AINEKAVAD	13
2.1 Ainekavad kooliastmeti (lisatud).....	13

1 ÜLDOSA

1.1 Kooli õppekava koostamise alused ja ülesehitus

Kooli õppekava kehtestatakse „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse (*edaspidi PGS*)“ §17 lg 2 ja Vabariigi Valitsuse määruse „Põhikooli riikliku õppekava (*edaspidi PRÕK*)“ §24 alusel. Kooli õppekava kehtestab kooli direktor.

Järva-Jaani Gümnaasium (*edaspidi JJG*) on ühtluskool, kus töötavad põhikooli ja gümnaasiumiklassid. **Põhikooli õppekava** on õppe- ja kasvatustegevuse **alusdokument I- IX klassidele**, milles kirjeldatakse õppe rõhuasetused ja tegevused õppekava täitmiseks.

Põhikooli õppekava koostamisel on lähtunud riiklikust õppekavast ja kooli arengukavast, pidades silmas piirkonna vajadusi, kooli töötajate, vanemate ja õpilaste soove ning kasutatavaid ressursse.

Kooli õppekava koosneb üldosast ja ainekavadest. Kooli õppekava terviktekst on kättesaadav kooli koduleheküljel ning õpetajate toas köidetuna.

1.2 Kooli väärtused ja eripära, kooli õppe- ja kasvatuseesmärgid

1.2.1 Kooli õppekava alusväärtused, kooli eripära, visioon ja missioon

Kooli õppekava tugineb riiklikus õppekavas § 2 sõnastatud alusväärtustele, mille kasvatamine, arendamine ja õpetamine on oluline põhikoolis.

JJG visioon on olla ettevõtlik kool, kus läbi muutuva õpikäsitluse rakendamise toetatakse iga õpilase individuaalset arengut.

JJG missioon on luua turvaline, terviseedendusele ning ettevõtlikkusele suunatud õpikeskkond, mille eesmärgiks on kogukonda väärtustava inimese arengu toetamine ja suunamine.

JJG väärtused on sõnastatud kooli arengukavas ning nendeks on:

- koostöö
- kommunikatsioon
- kriitiline mõtlemine
- loovus

1.2.2 Õppe-kasvatuseesmärgid ja sihiseade

Õppe-kasvatuseesmärgid ja sihiseade lähtuvad PRÕK § 3 ja § 4 sätestatust. Õpet korraldades püüdleme koostöös õpilastega maailma kirjeldamise poole teadus- ja süsteemmõisteliselt.

Järva-Jaani põhikooliosa sihiseadeks on toetada kodukohta väärtustava tulevikuinimese kujundamist, kes kohaneb tänapäeva tehnoloogilise keskkonnaga elukestva õppimise abil.

Kool lähtub üldpädevuste kujundamisel PRÕK § 4 sätestatust.

Pädevus all mõistame asjakohaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kogumit, mis tagab suutlikkuse toimida teatud tegevusalal või -valdkonnas.

Kultuuri- ja väärtuspädevuse arengut toetame:

- õpetaja enese eeskuju ning ainevaldkondliku mõtlemise ning arutelude kaudu;

- erinevate ürituste (laulu - ja tantsupidu, teatri ühiskülastused, riiklike ja kooli tähtpäevade aktused, ...) kaudu;
- õppekavas ette antud vaba tunniressursi kaudu, kasutades seda kultuuriloo õppeaine õpetamiseks, mis kujundab religiooni ja üldkultuuri teadlikkust;
- erinevate elualade esindajate kooli külastuste kaudu;
- rahvusvahelistes projektides osalemise kaudu, toetades õpilaste teadlikkust teistest kultuuridest.

Sotsiaalset ja kodanikupädevuse arengut toetame:

- juhtimise ja õpetamise läbipaistvuse tagamise kaudu, luues võimalusi kõikidel huvigruppidel antud teemadel kaasa rääkida;
- kaasates õpilasesindust kooli juhtkonna, hoolekogu ja valla noorte volikogu töösse;
- kaasates hoolekogu kooli arengudokumentide koostamise ja selle täitmisele pööramisse;
- kaasates iga õpetajat juhtimisse läbi infominutite ja õppenõukogu töö. Otsused, mida kooli ja õpilaste arengut silmas pidades tehakse, on ühiselt läbi arutatud;
- koolivälisel ajal tehtavate ühiste väljasõitude abil, kaasates õpilasi, õpetajaid ja lapsevanemaid.

Enesemääratluspädevuse arengut toetame:

- arenguvestluste kaudu, mida viiakse läbi kool, lapsevanem ja õpilane koostöös;
- õpilast toetava hindamise kaudu, mille raames antakse sõnalist tagasisidet õpitulemuste analüüsimiseks ja saavutamiseks;
- õpilase enesehindamise kaudu, mille raames õpilane analüüsib iseennast ja oma mõtlemist õppimise kontekstis;
- tugispetsialistide pakutava koostöö kaudu, mis võimaldab õpilastel hoolitseda oma vaimse tervise eest kooli ja koolivälisel ajal.

Õpipädevuse arengut toetame:

- õpetajate isikliku õpihoiaku kaudu. Õpetajad osalevad täiendkoolitustel ja tasemeõppes, rakendades ja jagades omandatud teadmisi klassiruumis;
- funktsionaalse lugemisoskuse ja kirjutamise kaudu vastates küsimustele, mõtestades tekste, konspekterides olulist teavet ja koostades küsimusi, mängides sõnamänge. Arvutuspädevust toetame matemaatiliste mängude ja arvutusülesannete abil;
- osaledes ainevõistlustel ja olümpiaadidel;
- arendades mõtlemist läbi pusle mängude ja Lego klotsidega ehitusülesannete täitmise;
- arvestades õpilaste individuaalseid erisusi. Õpilastele koostame võimetekohaseid õpiülesandeid ja tagasisidestame vastavalt õpilase individuaalsele erisusele. Vajadusel koostame individuaalse õppekava;
- mitmekesist õpet pakkudes, mida võimaldavad projektinädalad, väljasõidud, iseseisvad tööd, külalistunnid ja loov- ning uurimustööd; - tagasisidestades õpilasi toetavalt ja juhendavalt.

Suhtluspädevuse arengut toetame:

- selgitades uute sõnade tähendust ja tuues piltlikke näiteid ning kasutades aktiivset sõnavara arendavaid ülesandeid;

-
- väärtustades korrektset keelekasutust, parandades keelevigu kõigis ainetes ja tunnivälises tegevuses;
- osaledes siseriiklikes ja rahvusvahelistes projektides;
- korraldades ühisüritusi sõpruskoolidega; osaledes osaluskohvikutes, noortevolikogus ja Õpilasesinduste Liidu tegevuses.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalase pädevuse arengut toetame:

- koostades tabeleid, skeeme ja diagramme kõigis ainetes, lugedes neilt infot;
- seostades loodusaineid teiste ainetega teemaõppe abil;
- kasutades IKT vahendeid kõigis ainetes õpilastööde koostamisel ja vormistamisel ning ülesannete lahendamisel;
- korraldades kohvikuid ja laatasid rahatarkuse arendamiseks. Seostame omandatud rahatarkusoskused matemaatikaga;
- osaledes ainevõistlustel ja olümpiaadidel.

Ettevõtlikkuspädevuse arengut toetame:

- osaledes Ettevõtliku Kooli võrgustiku tegevuses;
- soodustades rühmas töötamist, püstitades selgeid rolle eeldavaid ülesandeid;
- korraldades kohvikuid ja laatasid õpilaste individuaalse ettevõtlikkuse arendamiseks;
- suunates õpilasi võtma vastutust ühisürituste korraldamisel;
- julgustades õpilasi õppekorralduses kaasa rääkima;
- suunates õpilaste majanduslikku mõtlemist tasaarengu põhimõttel.

Digipädevuse arengut toetame:

- kasutades IKT vahendeid kõigis ainetes õpilastööde koostamisel ja vormistamisel ning ülesannete lahendamisel;
- tutvustades küberkeskkonna ohte ja selgitades nende ennetamise viise;
- arendades toimetulekut muutuvast tehnoloogiamaailmas robotika ja programmeerimisõppe abil.

1.2.3 Taotletavad pädevused kooliastmeti

Kool lähtub õppe-kasvatustegevustega taotletavate pädevustes kooliastmeti PRÕK § 7- § 12 sätestatust.

1.3 Läbivad teemad ja lõiming õppetöös

Kool lähtub läbivate teemade käsitlemisel PRÕK § 14 sätestatust.

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine

- Kool on loonud võimaluse lõpetada põhikool nii statsionaarses kui ka mittestatsionaarses õppevormis, mis loob õppimise võimalused põhihariduse omandamiseks kogu elukaare jooksul;
- Osaleme Ettevõtliku Kooli liikumises, mille raames võimaldame õpilastel osaleda erinevaid elualasid tutvustavas ettevõtmises „Tööle kaasa“;
- Külastame ja teeme koostööd erinevate ettevõtete ja ametiasutustega;
- IX klassi õpilastele korraldame karjääri nõustamisi edasiste tegevusplaanide seadmiseks;
- Korraldame erinevate elualade inimeste poolt läbiviidavaid külalistunde;
- Näitlikustame õpitavat erinevate elualade ja elukutsetega;

-
- Osaleme Koeru Keskkooli poolt korraldataval teabepäeval „Õpime professionaalidelt“.

Keskkond ja jätkusuutlik areng

- Osaleme ülemaailmsel koristusaktsioonidel „Teeme ära“ ja „Maailmakoristuspäev“; - Osaleme keskkonnahariduse projektides; Seome keskkonna teemasid kõikidesse õppeainetes, toome näiteid tasaarengust nt 100 männi istutamine, prügi loodusliku lagunemise aja määramine, projekt „Sõpruse tera“;
- Viime läbi välitunde ja matkasid selgitamaks keskkonna säästlikke meetmeid.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus

- Kooli õpetajad ja õpilased osalevad vabatahtlikus ja kolmanda sektori tegevustes, nt mittetulundusühingutes osalemine, noorkotkaste, kodutütarde, Kaitseliidu ja Naiskodukaitse, Pühapäevakooli tegevuses osalemine;
- Õpilasalgatuslikud kohvikud ja jõululaadad;
- Õpilasalgatuslik ennetustegevus koolikiusamise vähendamiseks; - Seome kodanikualgatus ja ettevõtlikust erinevate õppeainetega.

Kultuuriline identiteet

- Kultuurilugu II ja V klassis, kui eraldi õppeaine;
- 1. septembri ja koolilõpu aktustel kohaliku puhkpilliorkestri kaasamine;
- Maakondlikul ja riiklikul tantsu- ja laulupeol osalemine;
- Riiklike tähtpäevade pidulik tähistamine;
- Neljanda advendi tähistamine laste jõulu jumalateenistusega Järva-Jaani kirikus ja adventiaja tähistamine koolis koostöös Järva praostiga;
- Rahvusvahelise koostöö soodustamine kultuuriliste erisuste mõistmiseks;
- Teeme koostöö Järva-Jaani ja Peetri kultuurimajaga kultuuriüritustel osalemisel ja esinemisel.

Teabekeskond

- Suuname õpilasi iseseisvale infootsingule kõikides õppeainetes;
- Õpetame allikakriitilisust kõikides õppeainetes;
- Soodustame õpilaste omavahelist koostööd ja suhtlemist läbi grupitööde.

Tehnoloogia ja innovatsioon

- Arvuti kasutamise oskust arendame kõikides õppeainetes;
- Robotikat ja programmeerimist õpetame õppekavas eraldi õppetunnina VII ja VIII klassis ning täiendavalt on võimalus sellega tegeleda ringitegevuses;
- Koolil on kaks 3D printerit ja CNC pinki, mille kaasabil õpetame uusi töövõtteid ja kaasaegse tehnoloogia kasutamist;
- Osaleme maakondlikel ja riiklikel robotika ning modelleerimise konkursitel, nt Robotex;
- Korraldame oma koolis programmeerimisüritust Code Week.

Tervis ja ohutus

-
- Osaleme Tervist edendava kooli ja Aktiivse vahetunni liikumises;
- Viime läbi ujumistunde I kooliastmes;
- Korraldame liikluskasvatust;
- Osaleme KEAT tegevustes VI klassis;
- Korraldame valikainet Ellujäämise ABC koostöös Luureretked OÜ; - Korraldame esmaabikoolitus koostöös koolitervishoiutöötajaga.

Väärtused ja kõlblus

- Tunnustame õpilasi iganädalasel ülekoollisel kogunemisel ja korraldame õppeaasta lõpus edukatele väljasõite;
- Suuname kõikides õppeainetes õpilasi lähtuma õppetöös aususest, viisakusest, kohusetundest ja vastutustundest;
- Suurendatud tähelepanu all on „Tere“ ja „Aitäh“ ütlemine kogu koolipäeva jooksul;
- Inimeseõpetuse tunnis ja koolisisese nõustamismeeskonna poolt viime rollimänge erinevates situatsiooniga toime tulekuks.

1.4 Õppekorraldus

1.4.1 Õppekorralduse lähtealused

Kool lähtub õpet korraldades põhimõttest, et õpilasel peab õppeprotsessis olema mõnus, turvaline, toetatud, stressivaba ja võimetekohasusega arvestav füüsiline ning vaimne õpikeskkond, mis tagab tema teadmiste kujunemise õppeprotsessis (Hohnen ja Murphy, 2016¹). Sellise õpikeskkonna loomiseks on oluline mõista, et iga õpilase eelteadmised ei ole uue õpitava teadmise õpetamise hetkel ühesugused. Iga uue teadmise õppimise aluseks on varasem eelteadmine. Need ei pruugi mitte lihtsalt erineda, vaid võivad olla sootuks puudulikud või väärmõistelised. Sellise käsitluse juures tuleb uue teadmise õpetamiseks varuda aega, mis kulub uue teadmise mõistmiseks, omaks võtmiseks, pikaajalisse mällu kinnistamiseks ja sealt ammutamiseks ning mille kulu tuleneb iga õppija varasemast eelteadmisest. (Toomela, 2004²; Kikas, 2010³; Mareschal, 2016³; Verkade et al, 2017⁴; Vosniadou ja Pnevmatikos, 2018⁵) Teadmiste õpetamisel tuleb lähtuda õppijakesksusest ja tema närvisüsteemi valmisolekust kognitiivseid skeeme luua (Toomela, 2004).

Eelnevast lähtudes on eksimine õppeprotsessi lahutamatu osa, mida tuleb õppija huvides rõhutada ja hinnanguid andes arvestada- eksimine on tervitatav (Björk ja Söderström, 2015⁶; Hohnen ja Murphy, 2016). Ilma eksimata ei saa arengut toimuda, sest õppija väärmõisted ja varasemad eelteadmised jäävad ümber hindamata ning takistavad edasiste kooliastmete lõikes õpitulemuste saavutamist. Võib öelda, et ideaalne õpikeskkond on selline, kus õppija analüüsib oma varasemaid eelteadmisi ja väärmõisteid uue teadmise valguses ning kujundab nendest uusi mälusisusid. (Toomela, 2004; Kikas, 2010; Mareschal, 2016; Verkade et al, 2017; Vosniadou ja Pnevmatikos, 2018) Seda ka juhul, kui mõõtmist ehk õpitulemuse kontrollimist läbi ei viida (Björk ja Söderström, 2015). See aga ei tähenda, et õpitulemuse saavutamist ei peaks kontrollima, sest vastasel juhul jäävad väärmõistelisus ja eelteadmised kontrollimata ning puudub info uute kognitiivsete skeemide tekkimise kohta. Antud juhul tuleks uute mälusisude tekkimist kontrollida konkreetse ja kirjeldatud õpitulemusest mõõtvat tööriistaga, mis võimaldab anda tagasisidet õpitava kohta, tuues välja võimaliku väärmõistelisuse ja/või õiged kognitiivsed skeemid. (Toomela, 2004; Kikas, 2010; Mareschal, 2016; Verkade et al, 2017; Vosniadou ja Pnevmatikos, 2018) Tagasiside peab olema õppijale arusaadav, motiveeriv ja vastuvõetav (Deci ja Ryan, 2000⁷).

¹ Hohnen, B. Murphy, T. 2016. The optimum context for learning: drawing on neuroscience to inform best practices in the classroom. *Educational & Child Psychology*. Vol. 33 No. 1

² Toomela, A. 2004. Mõtlemise areng. Määratlused ja põhimõtted. Eesti Pedagoogilise üldsuse ajakiri „Haridus“.1/2004. 12-17. ISSN C235-9146

³ Kikas, E. (2010). Laste mõtlemine. Pilved, vihm ja vikerkaar laste seletustes. Mäetagused. Hüperajakiri, (46), 139-156.

⁴ Mareschal, D. 2016. The neuroscience of conceptual learning in science and mathematics. *Current Opinion in behavioral Science*, 10, 114-118.

⁵ Verkade, H., Mulhern, T.D., Lodge, J., Elliott, K., Cropper, S., Rubinstein, B., Horton, A., Elliot, C., Espinosa, A., Dooley, L., Frankland, S., Mulder, R., Livett, M. 2017.

Misconceptions as a trigger for enhancing student learning in higher education. *A Handbook for educators*. Melbourne: The University of Melbourne.

⁶ Vosniadou, S., Pnevmatikos, D., Makris, N. 2018. The role of executive functions in the construction and employment of scientific and mathematical concepts that require conceptual change learning. *Neuroeducation*, 5(2), 62-67.

⁷ Söderström, C.N. Björk, R.A. 2015. Learning Versus Preformance: An Integrative Review. *Perspectives on Psychological Sciencs*. Vol 10 (2) 176-199

⁸ Deci, L.E. Ryan, R.M. 2000. Self-Determination Theory and the Facilitation of Intrinsic Motivation, Social Development, and Well-Being. *American Psychologist*. Vo. 55, No. 1, 68-78.

Ühtlasi soodustab selline lähenemine õpilase ühe psühholoogilise baasvajaduse, seotuse, tagamise. **Seotuse** all mõistame tunnetust, kus meie ettepanekute ja soovidega, samas ka individuaalsete erisustega arvestatakse õpiprotsessi kavandamisel ja läbiviimisel. Samas suurendab õppijas seotust vastutuse võtmine iseenda õppimise kavandamisel ja teostamisel. Olulisel kohal on ka õpilase kahe ülejäänud psühholoogilise baasvajaduse- autonoomia ja kompetentsi tagamine, luues aluse motiveeritud ja ettevõtliku õppija kujundamiseks. Nii nagu seotuse puhul, mõistame **autonoomiana** õpilase oskust ja võimalust kavandada iseenda õppetööd. Samamoodi ajaplaneerimist õppimise ja koolivälise tegevuse kavandamiseks. **Kompetentsi** all mõistame õppijakesksusega arvestamist erinevates õppeainetes õpiülesannete määramisel. Õppija saab olla motiveeritud õpiülesannet täitma üksnes juhul, kui tema varasemad teadmised ja oskused võimaldavad seda teha. Oluliseks kriteeriumiks õpiprotsessis on võimaluste piires õpilasele valikute loomine isikliku õpitee kavandamiseks, mis hõlmab kõigi kolme psühholoogilise baasvajaduse arvestamist. (Deci ja Ryan, 2000; Kikas, 2010; Hohnen ja Murphy 2016; Mareschal, 2016; Vosniadou ja Pnevmatikos, 2018)

Õpet korraldades lähtume teadmisest, et inimese aju on plastiline, mis viitab sellele, et aju muutub ja kohaneb erinevates keskkondades. Kõige plastilisem on lapse aju, mis tähendab, et aju on erakordselt vastuvõtlik erinevatele välistele impulssidele. Seega, et aju muutuks ja kohaneks, on vaja regulaarseid impulsse neuronite aktiveerimiseks, mis tagavad pidevad struktuursed muudatused ajus. (Hohnen ja Murphy, 2016) Kooli eesmärk on anda ajule impulss läbi õppetöö ja õppimise.

Õppimise all mõistame tegevust, mille eesmärk on luua püsivaid muudatusi mõistetes, mõtlemises ja oskustes, mis salvestuksid meie pikaajalisse mällu kognitiivse skeemina, mida oleks võimalik sealt ammutada uute mälusisude loomiseks (Söderström ja Björk, 2015). Seega on õppimise näol tegemist pideva protsessiga, mis arvestab õppija jõukohasusega, suunates õpilast kavandatud õpiülesannete abil pingutama (Hohnen ja Murphy, 2016).

Õppimine on protsess, milles käigus uute mälusisude tekitamiseks on vaja korduvalt ammutada pikaajalisest mälust varasemaid kognitiivseid skeeme (Björk et al, 2013⁸; Söderström ja Björk, 2015). Seega on õppimine aeganõudev tegevus, mille käigus on oluline püsivate mälusisude tekitamiseks keskenduda ühele teemale. Tingimused selleks loovad tunni pikkus, päevakava ja tunniplaani koostamine, mis võimaldavad õppijal pidevalt meenutada varasemalt õpitut. Samuti analüüsida ja planeerida õpiülesande täitmist, ammutada varasemaid kognitiivseid skeeme, mida ülesande täitmiseks vaja on. Ülesande lahendamise juures on oluline pidurdada neid teadmisi, emotsioone ja kognitiivse skeemi osasid, mis takistavad ülesande täitmist, takistavad seoste loomist erinevate kontekstidega, konstrueerida uusi mälusisusid ja puhata eri pikkuste pausidega. (Diamond, 2013⁹; Mareschal, 2016; Vosniadou ja Pnevmatikos, 2018; Quigley et al, 2020¹⁰)

1.4.2 Õppekorralduse tööriistad

1.4.2.1 Õppijakesksusega arvestamisel lähtume õppija **täidesaatvatest funktsioonidest** nagu pidurdusprotsessi rakendamine õppetöös, töömälu võimekus ja kognitiivse paindlikkuse olemasolu (Diamond, 2012), mida toetame alljärgnevalt:

⁸ Björk, R.A., Dunlosky, J., Kornell, N. 2012. Self-Regulated Learning: Beliefs, Techniques and Illusions. The Annual Review of Psychology 16.1 -16.28.

⁹ Diamond, A. 2013. Executive Functions. The Annual Review of Psychology 134-168.

¹⁰ Quigley, A., Muijs, D., Stringer, E. 2020. Metacognition and self-regulated learning. Guidance report. England: The Education Endowment Foundation.

- Tundide pikkus on 65 minutit, mis võimaldab keskenduda õppetööle sisuliselt ning arvestab iga õppija individuaalset erisust varasema eelteadmise ammutamiseks ja uue mälusisu loomiseks;
- Temporühmad (VIII ja IX klassi matemaatika) on põhiainetes õpilaste individuaalset ammutamise ja uute mälusisude moodustamise kiirusega arvestavad rühmad. Kiirete rühmas on õpilased, kes lahendavad õpiülesandeid kiiresti. See ei tähenda, et nad kõik ammutaksid õigeid kognitiivseid skeeme ega looks õigeid uusi mälusisusid. Sama loogika esineb ka aeglaste õppijate osas, sest nemad lahendavad õpiülesandeid aeglaselt;
- Õppimist toetavad rühmad nii nõrgematele kui andekamatele (õpiabi, olümpiaadide ettevalmistus, konsultatsioonid).

1.4.2.2 Õppijakesksusega arvestamisel lähtume **õppimise, hajutamise ja puhkamise** heast lahendusest kui targast õppimise eksplitsiidsest strateegiast, mida toetame alljärgnevalt (Björk et al, 2012; Björk ja Söderström, 2015):

- Tundide pikkus on 65 minutit, mis võimaldab keskenduda õppetööle sisuliselt ning arvestab iga õppija individuaalset erisust varasema eelteadmise ammutamiseks ja uue mälusisu loomiseks;
- Pikk vahetund on 65 minutit, mis võimaldab õpilasel pingevabas keskkonnas süüa lõunat, vajadusel sooritada järelevastamisi, osaleda konsultatsioonides, osaleda huvitegevuses või valida õppetöövaheliseks puhkuseks talle meelepärane tegevus. Pika vahetunni ajal viibitakse kooli sise- või välisterritooriumil. Pikk vahetund on mõeldud ajule kasuliku ajana, mille raames õppija keskendub puhkamisele või muudele tegevustele, andes ajule võimaluse luua uusi neuronite sidemeid päeva esimeses pooles loodud info alusel;
- Teisendatud tunnijaotusplaan lähtub tunnipikkusest ja pikast vahetunnist. Tunnijaotusplaan loob võimaluse hajutada erinevate ainete osakaalu ühel õppepäeval ja nädala lõikes. Hajutamine on tark õppimise strateegia, mis loob tingimused ajule puhkamiseks eripikkusteks pausideks koolipäeva mõistes.

1.4.2.3 **Tunnijaotusplaani koostamisel ja hinnangute andmisel** lähtume mõistearengu põhimõtetest (Toomela, 2004; Kikas, 2010; Mareschal, 2016; Verkade et al, 2017; Vosniadou ja Pnevmatikos, 2018; Quigley et al, 2020), mida toetame alljärgnevalt:

- A- võõrkeelt õpetame I klassist ja B-võõrkeelt IV klassist, mis arvestab õpilase aju plastilisust ja sellest tulenevat arengukiirendi etappe ja tänapäeva infokeskkonda, milles õppijad omandavad televisiooni ja sotsiaalmeedia kaudu elementaarset keeleoskust;
- Kultuurilugu II ja V klassile toetab õppija üldpädevuste ja läbitavate teemade käsitlemist;
- Temporühmad (VIII ja IX klassi matemaatika) on põhiainetes õpilaste individuaalset ammutamise ja uute mälusisude moodustamise kiirusega arvestavad rühmad. Kiirete rühmas on õpilased, kes lahendavad õpiülesandeid kiiresti. See ei tähenda, et nad kõik ammutaksid õigeid kognitiivseid skeeme ega looks õigeid uusi mälusisusid. Sama loogika esineb ka aeglaste õppijate osas, sest nemad lahendavad õpiülesandeid aeglaselt;
- Õppimist toetavad rühmad nii nõrgematele kui andekamatele (õpiabi, konsultatsioonid, olümpiaadide ettevalmistus);
- Hindamine, mis toetub sõnalise tagasisidestamise vajalikkusele kõikides kooliastmetes;

- Järelevastamiste võimaldamine iga koolipäeva pikal vahetunnil vähendab õpilaste töömahtu tunniplaani välisel ajal ning loob tingimused korrektsete kognitiivsete skeemide tekkeks;
- Projekti- ja valikainenädalad võimaldavad kinnistada ja kontrollida tavapärasel õppevormis omandatud teadmisi ning luua neile teadmiste uusi kontekstuaalseid sisusid.

1.4.2.4 **Õppijate motivatsiooni** (Deci ja Ryan, 2000) toetame alljärgnevate tööriistadega:

- Tunnikellata keskkond tagab õppijale individuaalse vastutuse õige ajaks tundi jõudmisel;
- Käsitöö ja tehnoloogia ainete vahetus (tädrukute ja poiste) võimaldab õppijale mitmekülgset õpet käelise tegevuse arendamiseks;
- Informaatika (programmeerimine, robotika, 3D, CNC) võimaldab õppijal tutvuda tuleviku tehnoloogiatega ning rakendada neid lihtsamates õpiülesannetes;
- Koostöö Tartu Ülikooli Teaduskooliga loob õpilastele võimaluse panna koolis omandatud teaduspõhised teadmised proovile. Ühtlasi toetab süsteemmõistelisuse teket;
- Iganädalased kogunemised suurendavad koolipere seotuse- ja kompetentsitunnet õppeprotsessis.

1.4.3 **Tunnijaotusplaan kooliastmeti ja ainevaldkonniti põhikoolis** ([LISA nr 1](#))

1.4.4 **Õpikeskkond ja selle mitmekesistamine**

Kool lähtub õppekeskkonna nõuetest, mis on sätestatud PRÕK § 6.

Õpikeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused

- **Üldõpetus** on maailma terviklikkuse õpetus, mille käigus kasutatakse keelt ja matemaatikat seoste loomiseks erinevate õppeainete vahel (Kikas, 2010; Kikas, 2005). Üldõpetust viime läbi I-III klassile.
- **Projektõppenädalaid** viime läbi I - V klassile kolm korda õppeaastas novembris, märtsis ja mais. Tegevuse eesmärgiks on arendada õpilaste õppimise pädevust, õpitud mõistete kujundamist ja rakendamist, laiendada silmaringi ning arendada loovust ehk oskust rakendada eelnevat teadmist uues olukorras uudsel viisil (Toomela, 2004; Kikas, 2010; Mareschal, 2016; Vosniadou ja Pnevmatikos, 2018).
- **Valikainenädalaid** viime läbi VI - IX klassile kolm korda õppeaastas novembris, märtsis ja mais. Tegevuse eesmärgiks on võimaldada õpilastel valida talle huvipakkuvaid valikaineid erinevatest eluvaldkondadest, sest huvi toetab õppimist sisemise motivatsiooni kaudu (Deci ja Ryan, 2000). Valikaineid pakuvad õpetajad ja kooli koostööpartnerid vastavalt võimalustele. Valikainete nimekiri lisatakse ainekavade lisadesse iga õppeaasta augustikuus.
- **Huvitegevuse** eesmärgiks on võimaldada õpilasel igapäevasest õppetööst silmaringi arendavalt ja väärtuskasvatusest lähtuvalt puhata. Puhkus on oluline, sest aju vajab uute seoste loomiseks aega (Hohnen ja Murphy, 2016). Huvitegevust pakub kool koostöös

õpetajate ja koostööpartneritega. Huvitegevuse nimekirja täiendatakse jooksvalt kaks korda õppeaastas septembris ja jaanuaris. Nimekiri on lisatud [kooli kodulehele](#).

- **Õppekäikude, väljasõitude ja matkade** eesmärgiks on eelpool mainitud üldpädevuste arendamine (vt lk 3-5) (Kikas, 2010; Kikas ja Toomela, 2015). Õppekäike viime läbi nii koolipäevadel kui tunnivälisel ajal. Õppekäigud, väljasõidud ja matkad on kavandatud projektinädalate kavades, üldtööplaanides ja kuu tööplaanides. Jooksvalt kavandatud väljasõitude info edastatakse iganädalasel infokoosolekul.
- **Karjääriõpetuse** eesmärk on õpilaste teadlikkuse arendamine iseendast, töömaailmast, elukutsetest ja õppimisvõimalustest ning hoiakute ja toimetulekuoskuste kujundamine, mis soodustavad kaasaegsesse töömaailma sisenemist, karjääriotsuste tegemist ning eneseteostust. Karjääriõpetust viime läbi kaasava õppe põhimõttel lõimitult ainealasesse tegevusse. Karjääriõpetust aitavad läbi viia kooli koostööpartnerid, nt Järvamaa Kutsehariduskeskus, Töötukassa ja kohalikud ettevõtted.
- **Liiklusõpetuse** eesmärgiks on arendada ohutuid ja kaasliiklejatega arvestavaid väärtuseid ja hoiakuid, mis on sõnastatud Vabariigi Valitsuse määruses „Laste liikluskasvatuse kord“. Liiklusõpetust lõimime kõikidesse ainetesse. Eraldi ainena õpetame liiklusõpetust III klassis jalgratturi juhilubade taotlemiseks ja IX klassis B-kategooria piiratud juhtimisõiguse taotlemiseks. B-kategooria juhtimisõiguse õpetamine toimub vastavalt Järva-Jaani Gümnaasiumi Autokooli õppekavale ([LISA nr 2](#)).
- **Liikumisõpetuse** tunde mitmekesisustame ujumistundidega II ja III klassis, et arendada ujumisoskust, ohutaju veekogudes ning kõikide lihasgruppide koostööd (**VIIDE!**).
- **Kaitse end ja aita teist** (KEAT) koolitusprogrammi viime läbi VI-VIII klassile eesmärgiga õpetada läbiva teemana tervist ja ohutust. Koolitust viivad läbi Politsei- ja Piirivalveamet ning Päästeamet vastavalt [programmi kavale](#).
- **Distantsõppe** eesmärk on tagada paindlikkus õppetöö korraldamises. Distantsõppe korraldus on sätestatud eraldi dokumendina ([LISA nr 3](#)).
- **Mittestatsionaarse õppe** raames loome võimaluse omandada põhiharidus koolikohustusliku vanuse täitumise järgselt. Lisaks võimaldame lisa-aastat põhihariduse omandamiseks. Mittestatsionaarne õpe on korraldatud hübriidõppena.

1.4.5 Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted

Koolielu korraldamist juhivad järgnevad üksused:

- **juhtkonna koosolek**, millel osalevad direktor, õppejuhid, sotsiaalpedagoog, psühholoog, IT-juht, haldusspetsialist, huvijuht, arendusjuht ja sekretär. Koosolek toimub avalikult iganädalaselt õpetajate toas;
- **õppenõukogu koosolek**, mille tegevuses osaleb pedagoogiline personal. Koosolekud toimuvad korraliselt kooliaasta alguses, peale trimestrihinnete välja panemist ja kooliaasta lõpus. Vajadusel korraldame erakorralisi koosolekuid õpilastele õppekorralduslike eristuste määramiseks;

- **ainevaldkonna koosolekud**, mille tegevuses osaleb pedagoogiline personal vastavalt ainevaldkonnale ([LISA nr 4](#));
- **õpetajate infominutid**, millel osaleb kogu pedagoogiline personal, viime läbi iganädalaselt;
- **töökoosolekud**, mis on vajaduspõhised koosolekud, kuhu kaasame vastava ülesande täitmiseks vajaliku personali;
- **kooli iganädalased üldkogunemised**, millel osaleb kogu koolipere.

Päevakohast infot jagame e-koolis, kooli kodulehel, kooligrupis ja lehel Facebookis, Instagramis, õpetajate grupivestluses Messengeris, õpetajate meililistis ning vahetus suhtluskontaktis.

Koostööd soodustame õpetajate vaheliste tunnikülastustega, kogemuste jagamisega omavahelises suhtluses ning sisekoolitustel.

Käivitatud on õpetajate õpiring.

1.4.6 Õpilaste ja lastevanemate teavitamine ja nõustamine

Kool lähtub õpilaste ja lastevanemate teavitamisel ja nõustamisel PRÕK § 16 sätestatust.

1.4.7 Loovtööde koostamine ja hindamine

Loovtööde koostamine ja hindamine III kooliastmes on sätestatud eraldi korrana ([LISA nr 5](#)).

1.4.8 Hindamise korraldamine ja põhikooli lõpetamine

Hindamise korraldamine ja põhikooli lõpetamise kord ja tingimused on sätestatud eraldi korrana ([LISA nr 6](#)).

1.4.9 Hariduslike erivajadustega õpilaste õppe korraldamine

Hariduslike erivajadustega õpilaste õppe korraldamine on sätestatud eraldi korrana ([LISA nr 7](#)).

1.4.10 Individuaalse õppekava koostamine

Individuaalse õppekava alused ja koostamise põhimõtted on sätestatud eraldi korrana ([LISA nr 8](#)).

1.5 Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord

Kooli õppekava uuendame ja täiendame pidevalt. Protsessi kaasame kogu pedagoogilise personali. Kooli õppekava uuendused ja täiendused kinnitame üks kord õppeaastas. Enne muudatuste kinnitamist peavad õppekava heaks kiitma kooli õppenõukogu, hoolekogu ning õpilasesindus.

2 AINEKAVAD

2.1 Ainekavad kooliastmeti (lisatud)

Kooli ainekavad koostavad aineõpetajad lähtuvalt Põhikooli riiklikust õppekavast. Ainekavad esitatakse klassiti.

Ainekavad lähtuvad ainevaldkondades toodud õppe-kasvatuseesmärkidest kooliastme lõpuklassile ja õpitulemustest iga klassi vastava teema käsitlemisel. Kooli õppekavale on lisatud järgnevad ainekavad:

- 1) keel ja kirjandus ([LISA nr9A](#) ja [LISA nr9B](#)),
- 2) inglise keel ([LISA nr 10](#)),
- 3) saksa keel ([LISA nr 11](#)),
- 4) vene keel ([LISA nr 12](#)),
- 5) matemaatika ([LISA nr 13](#)),
- 6) loodusõpetus ([LISA nr 14](#)),
- 7) bioloogia ([LISA nr 15](#)),
- 8) geograafia ([LISA nr 16](#)),
- 9) füüsika ([LISA nr 17](#)),
- 10) keemia ([LISA nr 18](#)),
- 11) ajalugu ([LISA nr 19](#)),
- 12) ühiskonnaõpetus ([LISA nr 20](#)),
- 13) inimeseõpetus ([LISA nr 21](#)),
- 14) kunst ([LISA nr 22](#)),
- 15) muusika ([LISA nr 23](#)),
- 16) tehnoloogiaõpetus ([LISA nr 24](#)),
- 17) liikumisõpetus ja rütmika ([LISA nr 25](#)), 18) informaatika ([LISA nr 26](#)), 19) kultuurilugu ([LISA nr 27](#)).